

V Bruseli 12. 9. 2018
C(2018) 5949 final

ODPORÚČANIE KOMISIE

z 12. 9. 2018

o sieťach pre spoluprácu pri voľbách, transparentnosti na internete, ochrane pred kybernetickými bezpečnostnými incidentmi a boji proti dezinformačným kampaniam v súvislosti s voľbami do Európskeho parlamentu

Príspevok Európskej komisie k strenutiu lídrov v Salzburgu 19. – 20. septembra 2018

ODPORÚČANIE KOMISIE

z 12. 9. 2018

o sieťach pre spoluprácu pri voľbách, transparentnosti na internete, ochrane pred kybernetickými bezpečnostnými incidentmi a boji proti dezinformačným kampaniam v súvislosti s voľbami do Európskeho parlamentu

Príspevok Európskej komisie k stretnutiu lídrov v Salzburgu 19. – 20. septembra 2018

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 292,

keďže:

- (1) V článku 2 Zmluvy o Európskej únii sa uvádza, že Únia je založená na hodnotách úcty k ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a rešpektovania ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám.
- (2) V zmluvách sa uznáva zásadná úloha, ktorú občania Únie zohrávajú v demokratickom živote Únie. V článku 10 Zmluvy o Európskej únii sa uvádza, že fungovanie Únie má byť založené na zastupiteľskej demokracii, každý občan Únie má právo zúčastňovať sa na demokratickom živote Únie a že občania majú byť na úrovni Únie priamo zastúpení v Európskom parlamente. Zároveň sa v ňom uvádza, že politické strany na európskej úrovni prispievajú k formovaniu európskeho politického vedomia a k vyjadrovaniu vôle občanov Únie.
- (3) V článku 14 Zmluvy o Európskej únii sa uvádza, že Európsky parlament sa má skladať zo zástupcov občanov Únie. Poslanci Európskeho parlamentu majú byť volení vo všeobecných, priamych a slobodných voľbách tajným hlasovaním na volebné obdobie piatich rokov. V článku 22 Zmluvy o fungovaní Európskej únie sa uvádza, že každý občan Únie s bydliskom v členskom štáte, ktorého nie je štátnym príslušníkom, má mať právo voliť a byť volený vo voľbách do orgánov miestnej samosprávy a do Európskeho parlamentu v členskom štáte, v ktorom má bydlisko, za rovnakých podmienok ako štátni príslušníci tohto štátu.
- (4) Postup uplatniteľný na voľby do Európskeho parlamentu sa v každom členskom štáte riadi vnútroštátnymi ustanoveniami. Politické strany plnia v zastupiteľskej demokracii kľúčovú úlohu, pretože vytvárajú priame prepojenie medzi občanmi a politickým systémom. Národné a regionálne politické strany navrhujú kandidátov a organizujú volebné kampane. Za monitorovanie volieb na vnútroštátnej úrovni zodpovedajú vnútroštátne orgány. Európske politické strany organizujú doplňujúce kampane na európskej úrovni vrátane volieb hlavných kandidátov na post predsedu Európskej komisie.
- (5) Väčšia transparentnosť vo voľbách napomáha, aby sa občania lepšie zžili s demokratickým procesom Únie a porozumeli európskej politike.

- (6) Akt o priamych a všeobecných voľbách poslancov Európskeho parlamentu pripojený k rozhodnutiu Rady 76/787/ESUO, EHS, Euratom¹ bol nedávno zmenený² s cieľom dodať európskemu volebnému procesu väčšiu transparentnosť.
- (7) Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 1141/2014³ sa posilňuje viditeľnosť, uznanie, efektívnosť, transparentnosť a zodpovednosť európskych politických strán a európskych politických nadácií okrem iného vďaka požiadavke, aby uvedené politické strany a nadácie vo svojich programoch aj činnostiach rešpektovali hodnoty, na ktorých je Únia založená, predovšetkým demokraciu, základné práva a právny štát. Nariadenie (EÚ, Euratom) č. 1141/2014 vyžaduje transparentnosť vo vzťahoch medzi politickými stranami na vnútroštátnej a na európskej úrovni. Zároveň sa ním zriaďuje nezávislý Úrad pre európske politické strany a európske politické nadácie na účely registrácie a kontroly európskych politických strán a európskych politických nadácií a v prípade potreby ukladania sankcií voči týmto stranám a nadáciám, a to aj v prípadoch, keď takéto subjekty nerešpektujú hodnoty, na ktorých je Únia založená.
- (8) V snahe ešte lepšie zabezpečiť účinný priebeh volieb do Európskeho parlamentu v roku 2019 je vhodné vydať ďalšie odporúčania na doplnenie tých, ktoré sa uvádzajú v odporúčaní Komisie 2013/142/EÚ⁴ a (EÚ) 2018/234⁵, ako aj v oznámeniach Komisie COM(2015) 206 final⁶, COM(2018) 95 final⁷ a správe Komisie 2017/030⁸. Komisia vo svojom odporúčaní 2013/142/EÚ vyzvala členské štáty, aby podporovali a uľahčovali poskytovanie informácií voličom o pridružení vnútroštátnych politických strán k európskym politickým stranám. Zároveň vnútroštátne politické strany vyzvala, aby pred voľbami verejne informovali o svojom pridružení k európskym politickým stranám. V nadväznosti na voľby do Európskeho parlamentu v roku 2014 sa Komisia vo svojom oznámení COM(2015) 206 final zaviazala identifikovať možnosti, ako ešte viac posilniť európsky rozmer a demokratickú legitimitu rozhodovacieho procesu EÚ, a ďalej skúmať príčiny trvalo nízkej účasti v niektorých členských štátoch a snažiť sa tento problém riešiť. Komisia sa vo svojej správe o občianstve EÚ za rok 2017

¹ Rozhodnutie 76/787/ESUO, EHS, Euratom zo zasadania zástupcov členských štátov v Rade týkajúce sa Aktu o priamych a všeobecných voľbách poslancov do zhromaždenia (Ú. v. ES L 278, 8.10.1976, s. 1).

² Rozhodnutie Rady (EÚ, Euratom) 2018/994 z 13. júla 2018, ktorým sa mení Akt o priamych a všeobecných voľbách poslancov Európskeho parlamentu pripojený k rozhodnutiu 76/787/ESUO, EHS, Euratom z 20. septembra 1976 (Ú. v. EÚ L 178, 16.7.2018, s. 1). Rozhodnutie (EÚ, Euratom) 2018/994 podlieha v súlade s jeho článkom 2 schváleniu členskými štátmi v súlade s ich príslušnými ústavnými požiadavkami a nadobudne účinnosť prvým dňom po doručení posledného oznámenia o schválení.

³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 1141/2014 z 22. októbra 2014 o štatúte a financovaní európskych politických strán a európskych politických nadácií (Ú. v. EÚ L 317, 4.11.2014, s. 1).

⁴ Odporúčanie Komisie 2013/142/EÚ z 12. marca 2013 o posilnení demokratického a účinného priebehu volieb do Európskeho parlamentu (Ú. v. EÚ L 79, 21.3.2013, s. 29).

⁵ Odporúčanie Komisie 2018/234 zo 14. februára 2018 o posilnení európskeho charakteru a účinného priebehu volieb do Európskeho parlamentu v roku 2019 (Ú. v. EÚ L 45, 17.2.2018, s. 40).

⁶ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Správa o voľbách do Európskeho parlamentu v roku 2014 (COM/2015/0206 final).

⁷ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskej rade a Rade – Európa, ktorá prináša výsledky: inštitucionálne možnosti na zefektívnenie činnosti Európskej únie (COM/2018/095 final).

⁸ Správa Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Posilnenie práv občanov v Únii demokratickej zmeny, Správa o občianstve EÚ na rok 2017 (COM/2017/030 final/2).

zaviazala presadzovať s ohľadom na voľby do Európskeho parlamentu v roku 2019 najlepšie postupy, ktoré pomáhajú občanom voliť a byť volení vo voľbách EÚ, s cieľom podporiť volebnú účasť a širokú demokratickú účasť. V oznámení COM(2018) 95 final Komisia apelovala na väčšiu transparentnosť prepojenia medzi vnútroštátnymi a európskymi politickými stranami a na to, aby strany začínali kampaň skôr ako v minulosti. Vo svojom odporúčaní (EÚ) 2018/234 Komisia vyzvala zodpovedné vnútroštátne orgány, aby sa stretli na jar v roku 2018 a s jej pomocou si vymenili najlepšie postupy a praktické opatrenia na podporu demokratickej účasti a zabezpečenie vysokej účasti vo voľbách do Európskeho parlamentu. Zodpovedným vnútroštátnym orgánom bola okrem toho adresovaná výzva, aby na základe skúseností členských štátov určili najlepšie postupy zisťovania, zmiernovania a riadenia rizík, ktoré pre volebný proces predstavujú kybernetické incidenty a dezinformácie.

- (9) Vďaka online komunikácii je menej prekážok pri interakcii s občanmi Únie v súvislosti s voľbami a sú s ňou spojené menšie náklady. Online komunikácia súčasne viedla k tomu, že v súvislosti s voľbami sa rozšírili možnosti zacielenia občanov, často netransparentným spôsobom, cez politickú reklamu a oznámenia, a nezákonného spracúvania osobných údajov občanov.
- (10) Voľby do Európskeho parlamentu v roku 2019 budú prvými, ktoré sa budú konať v zmenenom bezpečnostnom prostredí. Aj členské štáty, ktoré pri hlasovaní využívajú hlasovacie lístky, sa spoliehajú na elektronické riešenia, napríklad na spravovanie volebných zoznamov, prípravu volebných miestností, registráciu voličov a kandidátov, sčítavanie hlasov alebo oznamovanie výsledkov. Kybernetické incidenty vrátane kybernetických útokov, ktoré sú zamerané na volebné procesy, kampane, infraštruktúru politických strán, kandidátov alebo systémy verejných orgánov, majú potenciál oslabiť integritu a spravodlivosť volebného procesu a dôveru občanov vo zvolených zástupcov, ktorá sa opiera o slobodné voľby.
- (11) Je nanajvýš dôležité bojovať proti dezinformačným kampaniam a zabrániť, aby dochádzalo ku kybernetickým incidentom, ktoré by mohli mariť demokratický proces v Únii a oslabovať hodnoty, na ktorých je Únia založená.
- (12) Ukázalo sa, že obdobia volieb sú obzvlášť strategické a citlivé, pokiaľ ide o online obchádzanie tradičných (tzv. offline) záruk, akými sú pravidlá uplatniteľné na politickú komunikáciu v období volieb, transparentnosť a limity volebných výdavkov, volebné moratórium a rovnaké zaobchádzanie s kandidátmi, a aj pokiaľ ide o zabránenie útokom umožneným kybernetickým priestorom.
- (13) Potreba ďalej zvyšovať transparentnosť platenej online politickej reklamy a komunikácie zameranej na občanov Únie pred voľbami do Európskeho parlamentu je obzvlášť zjavná pri pohľade na nedávne udalosti, keď na občanov Únie cielili online politická reklama a oznámenia, ktoré nemali transparentné zdroje a účel alebo ktoré sa vydávali za niečo iné, napríklad za redakčné spravodajstvo alebo príspevky na sociálne médiá. V záujme ďalšieho posilnenia transparentnosti volieb do Európskeho parlamentu a súčasne v snahe o väčšiu zodpovednosť politických strán zúčastňujúcich sa na volebnom procese v Únii, ako aj zvyšovanie dôvery voličov v tento proces by mali byť občania Únie schopní lepšie rozpoznať platenú politickú reklamu a oznámenia.

- (14) Komisia vo svojom oznámení z 26. apríla 2018⁹ týkajúcom sa dezinformácií na internete vyzvala na vypracovanie ambiciózneho kódexu postupov, ktorý by mal zaväzovať online platformy a reklamný priemysel, aby zabezpečovali transparentnosť a obmedzovali možnosti cielenia politickej reklamy. Komisia k tomu zorganizovala multilaterálne fórum, ktoré vypracúva kódex postupov, ktorý bude zahŕňať konkrétne záväzky pre online platformy a reklamný priemysel. Oznámenie z apríla 2018 sa zasadzuje taktiež za zodpovednejší online ekosystém v snahe zvýšiť dôveru v identifikovateľných poskytovateľov informácií a podnietiť zodpovednejšie správanie na internete.
- (15) Malo by sa presadzovať, aby sa európske a vnútroštátne politické strany, nadácie a organizácie činné v kampani konajúce v mene politických strán alebo v spolupráci s politickými stranami zapojené do politických kampaní do volieb do Európskeho parlamentu, zaväzovali k väčšej transparentnosti. Transparentnosť a ochranu demokratických práv občanov by mali posilňovať doplnkové opatrenia príslušných orgánov, európskych a vnútroštátnych politických strán, nadácií, ako aj organizácií činných v kampani a online platforiem a reklamného priemyslu.
- (16) Členské štáty by mali podporovať takúto transparentnosť predovšetkým presadzovaním aktívneho informovania o tom, kto je za platenou online politickou reklamou a oznámeniami počas volebných kampaní, a zároveň plne rešpektovať slobodu prejavu. Počas kampaní k nadchádzajúcim voľbám do Európskeho parlamentu by sa mala presadzovať transparentnosť zdrojov a sumy z finančných prostriedkov na kampaň určenej na online činnosti, v prípade potreby aj pomocou pravidiel týkajúcich sa transparentnosti.
- (17) Európske a vnútroštátne politické strany, nadácie a organizácie činné v kampani by mali takisto jasne udávať pôvod správ v ich platenej politickej reklame a oznámeniach. Malo by sa to robiť tak, aby informácia o pôvode správy bola občanovi ľahko zrozumiteľná a nedala sa jednoducho odstrániť. Takáto transparentnosť by sa mala zabezpečiť v prípade platenej reklamy zasadzujúcej sa za kandidátov alebo namierenej proti nim, ako aj v prípade online platených oznámení týkajúcich sa konkrétnej témy počas volebnej kampane k voľbám do Európskeho parlamentu. Členské štáty môžu vychádzať zo smernice Európskeho parlamentu a Rady 2010/13/EÚ¹⁰, v ktorej sa uvádzajú požiadavky na rozlíšiteľnosť audiovizuálnych komerčných oznamov a zakazujú sa skryté audiovizuálne komerčné oznámenia, a zo smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES¹¹, v ktorej sa zakazuje neidentifikovaná platená reklama na podporu predaja tovarov a služieb v redakčnom priestore.
- (18) Príslušné orgány by mali dôkladne monitorovať nezákonné správanie opierajúce sa o využívanie online technológií, ktoré potenciálne ovplyvňuje integritu volebného procesu v Únii. Orgány príslušné pre záležitosti súvisiace s voľbami by mali v súlade

---

⁹ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Boj proti dezinformáciám na internete: európsky prístup [COM(2018) 236 final].

¹⁰ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/13/EÚ z 10. marca 2010 o koordinácii niektorých ustanovení upravených zákonom, iným právnym predpisom alebo správny opatrením v členských štátoch týkajúcich sa poskytovania audiovizuálnych mediálnych služieb (smernica o audiovizuálnych mediálnych službách) (Ú. v. EÚ L 95, 15.4.2010, s. 1).

¹¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 (Ú. v. EÚ L 149, 11.6.2005, s. 22).

so svojim právnym poriadkom zintenzívniť spoluprácu s orgánmi zodpovednými za monitorovanie a presadzovanie pravidiel súvisiacich s online činnosťami vrátane orgánov pre ochranu osobných údajov a orgánov zodpovedných za kybernetickú bezpečnosť, ako aj orgánov presadzovania práva. Vytvorenie takýchto vnútroštátnych sietí pre spoluprácu pri voľbách by malo prispieť k rýchlemu odhaleniu možných hrozieb pre voľby do Európskeho parlamentu a k pohotovému presadzovaniu existujúcich pravidiel, a to aj ukladaním sankcií v kontexte príslušných volieb, napríklad možných finančných pokút, ako napríklad vrátenie verejného príspevku, alebo trestnoprávných sankcií na základe vyšetrenia trestného činu. V rámci vnútroštátnych sietí pre spoluprácu pri voľbách by sa mali zriadiť kontaktné miesta, ktoré sa budú zúčastňovať na európskej sieti pre spoluprácu pri voľbách do Európskeho parlamentu. Európska sieť pre spoluprácu by slúžila na upozorňovanie na hrozby, výmenu najlepších postupov medzi vnútroštátnymi sieťami a diskusiu o spoločných riešeniach zistených problematických bodov a na podporu spoločných projektov a postupov medzi vnútroštátnymi sieťami.

- (19) Vnútroštátne siete pre spoluprácu pri voľbách by taktiež slúžili ako platformy na upozorňovanie na možné hrozby, výmenu informácií a najlepších postupov a spoluprácu pri uplatňovaní volebných pravidiel v online prostredí a pri opatreniach na presadzovanie práva.
- (20) Členské štáty by mali tieto siete podporovať a zabezpečiť, aby mali k dispozícii potrebné prostriedky na rýchlu a bezpečnú výmenu informácií.
- (21) V nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 910/2014¹² sa stanovuje regulačné prostredie umožňujúce bezpečné a bezproblémové elektronické interakcie medzi občanmi a orgánmi verejnej správy.
- (22) V článku 8 Charty základných práv Európskej únie, článku 16 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679¹³ je zaručená ochrana fyzických osôb pri spracúvaní ich osobných údajov vrátane prípadu, keď sa ich osobné údaje spracúvajú v súvislosti s voľbami. V nariadení (EÚ) 2016/679 sa stanovujú podmienky uplatniteľné na spracovanie osobných údajov vrátane zákonnosti, spravodlivosti, transparentnosti a bezpečnosti údajov. Bližšie sa v ňom uvádzajú aj práva jednotlivcov, ako napríklad právo na prístup, opravu a vymazanie. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/58/ES¹⁴ sa vzťahuje na nevyžiadané správy na účely priamej reklamy vrátane politických správ prenášaných politickými stranami a inými aktérmi zapojenými do volebného procesu. Uvedenou smernicou sa takisto zaisťuje dôvernosť a ochraňujú sa informácie uložené v koncovom zariadení používateľa, ako je smartfón alebo počítač. V nariadení (EÚ) 2016/679 sa stanovuje zriadenie nezávislých dozorných orgánov pre ochranu údajov zodpovedných za monitorovanie a presadzovanie súladu s uvedenými ustanoveniami.

---

¹² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 910/2014 z 23. júla 2014 o elektronickej identifikácii a dôveryhodných službách pre elektronicke transakcie na vnútornom trhu a o zrušení smernice 1999/93/ES (Ú. v. EÚ L 257, 28.8.2014, s. 73).

¹³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1).

¹⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/58/ES z 12. júla 2002 týkajúca sa spracovávaní osobných údajov a ochrany súkromia v sektore elektronických komunikácií (smernica o súkromí a elektronických komunikáciách) (Ú. v. ES L 201, 31.7.2002, s. 37).

- (23) Politickým stranám alebo politickým nadáciam, ktoré ťažia z porušovania pravidiel na ochranu údajov s cieľom úmyselne ovplyvniť výsledok volieb do Európskeho parlamentu, by malo byť možné uložiť sankcie. Členské štáty by sa mali nabádať, aby stanovili takéto sankcie na vnútroštátnej úrovni.
- (24) Na európskej úrovni Komisia navrhuje zmeny nariadenia (EÚ, Euratom) č. 1141/2014, aby sa takéto sankcie stanovili pre európske politické strany a nadácie.
- (25) Volebné procesy sú ohrozované hybridnými hrozbami vrátane útokov umožnených kybernetickým priestorom a online obchádzania tradičných záruk s podporou tretích krajín. V rámci spoločného oznámenia o zvyšovaní odolnosti a posilnení spôsobilosti riešiť hybridné hrozby¹⁵ z 13. júna 2018 vysoká predstaviteľka Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku a Komisia určili oblasti, v ktorých by sa mali opatrenia zintenzívniť s cieľom ešte viac prehĺbiť a posilniť zásadný príspevok EÚ k riešeniu hybridných hrozieb, a to aj pokiaľ ide o schopnosť odhaľovať hybridné hrozby, strategickú komunikáciu a odolnosť a odstrašujúci účinok v sektore kybernetickej bezpečnosti. Európska rada si vyžiadala revidovaný akčný plán zameraný na boj proti dezinformáciám, ktorý sa vypracúva a bude k dispozícii v decembri 2018.
- (26) Je rozhodujúce, aby si členské štáty vymieňali skúsenosti s kybernetickými incidentmi. Takéto incidenty sa v jednotlivých členských štátoch neraz podobajú. V spoločnom oznámení vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku a Komisie o kybernetickej bezpečnosti¹⁶ zo septembra 2017 sa uznáva, že na budovanie silnej kybernetickej bezpečnosti pre Úniu založenej na odolnosti, odrádzaní a obrane je potrebná komplexná reakcia.
- (27) V smernici Európskeho parlamentu a Rady 2013/40/EÚ sa zosúladzuje vymedzenie trestných činov a minimálne horné hranice sadzby sankcií za útoky na informačné systémy. Útoky na informačné systémy, ktoré napadnú informačný systém kritickej infraštruktúry, sa považujú za osobitne priťažujúcu okolnosť. Keď sú útoky na informačné systémy zacielené na volebné procesy, malo by sa zväziť vyšetrowanie trestného činu, ktoré môže vyústiť do stíhania fyzických alebo právnických osôb a uloženia primeraných sankcií.
- (28) V smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1148 sa stanovujú opatrenia zamerané na zabezpečenie vysokej spoločnej úrovne bezpečnosti sietí a informačných systémov a ustanovuje sa vymenovanie príslušných orgánov na monitorovanie jej uplatňovania. Smernicou sa vytvára sieť jednotiek pre riešenie počítačových bezpečnostných incidentov (computer security incident response teams network – „sieť jednotiek CSIRT“), ktorá podporuje rýchlu a účinnú operačnú spoluprácu. O túto sieť by sa malo opierať pri výmene operačných informácií o počítačových bezpečnostných incidentoch. V snahe podporovať a uľahčovať strategickú spoluprácu a výmenu informácií medzi členskými štátmi sa v uvedenej smernici takisto zriaďuje skupina pre spoluprácu zložená zo zástupcov členských štátov, Komisie a agentúry ENISA. V perspektíve volieb do Európskeho parlamentu, ktoré sa budú konať v roku 2019, Európsky parlament apeloval na túto skupinu, aby sa zaoberala aspektom kybernetickej bezpečnosti týchto volieb. Skupina pre spoluprácu zriadená podľa smernice (EÚ) 2016/1148 na tieto účely vypracovala prehľad o kybernetickej

¹⁵ Spoločné oznámenie Európskemu parlamentu, Európskej rade a Rade – Zvyšovanie odolnosti a posilňovanie spôsobilosti riešiť hybridné hrozby [JOIN(2018) 16 final].

¹⁶ Spoločné oznámenie Európskemu parlamentu, Európskej rade a Rade – Odolnosť, odrádzanie a obrana: budovanie silnej kybernetickej bezpečnosti pre EÚ [JOIN(2017) 0450 final].

bezpečnosti volebnej technológie a dohodla sa na ňom. Tento prehľad poskytuje praktické usmernenie pre orgány zodpovedné za kybernetickú bezpečnosť a volebné orgány.

- (29) Účasť na demokratickom živote Únie je v našom spoločnom záujme. Hoci toto odporúčanie sa sústreďuje na voľby do Európskeho parlamentu, členské štáty sa nabádajú, aby uplatňovali zásady tohto odporúčania aj na iné voľby a referendá, ktoré organizujú na vnútroštátnej úrovni,

PRIJALA TOTO ODPORÚČANIE:

Siete pre spoluprácu pri voľbách

1. Každý členský štát by mal vytvoriť vnútroštátnu sieť pre voľby, do ktorej sa zapoja vnútroštátne orgány príslušné pre záležitosti súvisiace s voľbami a orgány zodpovedné za monitorovanie a presadzovanie pravidiel súvisiacich s online činnosťami vo volebnom kontexte, konkrétne:
  - orgány uvedené v Akte o priamych a všeobecných voľbách poslancov Európskeho parlamentu,
  - orgány príslušné pre organizovanie volieb do Európskeho parlamentu,
  - dozorné orgány zriadené podľa článku 51 nariadenia (EÚ) 2016/679,
  - regulačné orgány určené podľa smernice 2010/13/EÚ,
  - príslušné orgány určené podľa smernice (EÚ) 2016/1148.
2. S cieľom poskytovať každému vnútroštátnemu orgánu podporu pri jeho príslušných úlohách by mali siete uvedené v bode 1 uľahčovať pohotovú zabezpečenú výmenu informácií o otázkach spôsobilých ovplyvniť voľby do Európskeho parlamentu, a to aj spoločným identifikovaním hrozieb a nedostatkov, vzájomným oboznamovaním sa so zisteniami a s expertízou a spoluprácou pri uplatňovaní a presadzovaní príslušných pravidiel v online prostredí.
3. Siete uvedené v bode 1 by mali vždy, keď je to vhodné, v súlade s vnútroštátnym právom konzultovať a spolupracovať s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi presadzovania práva. Spoluprácu medzi vnútroštátnymi orgánmi presadzovania práva na európskej úrovni môže v prípade potreby uľahčovať Europol.
4. Členské štáty by mali sieťam uvedeným v bode 1 poskytovať potrebnú podporu a zabezpečiť, aby mali k dispozícii potrebné prostriedky na rýchlu a bezpečnú výmenu informácií.
5. Aby sa uľahčila vzájomná výmena expertízy a najlepších postupov medzi členskými štátmi okrem iného v súvislosti s hrozbami, nedostatkami a presadzovaním práva, každý členský štát by mal určiť jednotné kontaktné miesto pre vykonávanie tohto odporúčania. Kontaktné údaje daného kontaktného miesta by sa mali oznamovať ostatným členským štátom a Komisii. Členské štáty sa vyzývajú, aby sa s podporou Komisie čo najskôr stretli v rámci európskej koordinačnej siete pre voľby do Európskeho parlamentu, aby sa mohli čo najlepšie pripraviť na ochranu volieb v roku 2019.
6. Dozorné orgány zriadené podľa článku 51 nariadenia (EÚ) 2016/679 by mali v súlade so svojimi povinnosťami podľa práva Únie a vnútroštátneho práva okamžite

a proaktívne informovať Úrad pre európske politické strany a európske politické nadácie¹⁷ o každom rozhodnutí, podľa ktorého fyzická alebo právnická osoba porušila uplatniteľné pravidlá o ochrane osobných údajov, keď z daného rozhodnutia vyplýva alebo sú iné opodstatnené dôvody domnievať sa, že porušenie súvisí s politickými činnosťami európskej politickej strany alebo európskej politickej nadácie s cieľom ovplyvniť voľby do Európskeho parlamentu.

Transparentnosť v oblasti politickej reklamy pred voľbami do Európskeho parlamentu

7. Členské štáty by mali s súladom so svojimi uplatniteľnými pravidlami podporovať a uľahčovať transparentnosť platenej online politickej reklamy a oznámení. Členské štáty by mali presadzovať aktívne zverejňovanie informácií občanom Únie o politickej strane, politickej kampani alebo politickej podpornej skupine za platenou online politickou reklamou a oznámeniami. Členské štáty by mali takisto presadzovať, aby sa zverejňovali informácie o výdavkoch na kampani určených na online činnosti vrátane platenej online politickej reklamy a oznámení, ako aj informácie o akýchkoľvek kritériách cielenia používaných pri šírení takejto reklamy a takýchto oznámení. Keď takáto transparentnosť nie je zabezpečená, členské štáty by mali uplatniť sankcie v kontexte príslušných volieb.
8. Európske a vnútroštátne politické strany, nadácie a organizácie činné v kampani by mali zabezpečiť, aby občania Únie mohli ľahko rozpoznať online platenú politickú reklamu a oznámenia a stranu, nadáciu alebo organizáciu, ktorá za nimi stojí.
9. Európske a vnútroštátne politické strany, nadácie a organizácie činné v kampani by mali na svojich webových lokalitách sprístupňovať informácie o svojich výdavkoch na online činnosti vrátane platenej online politickej reklamy a oznámení, ako aj informácie o akýchkoľvek kritériách cielenia používaných pri šírení takejto reklamy a takýchto oznámení.
10. Európske a vnútroštátne politické strany, nadácie a organizácie činné v kampani by mali na svojich webových lokalitách sprístupňovať svoju platenú politickú reklamu a oznámenia alebo linky na ne.

Primerané sankcie za porušenia pravidiel o ochrane osobných údajov v súvislosti s voľbami do Európskeho parlamentu

11. Členské štáty by mali uplatňovať primerané sankcie voči politickým stranám a politickým nadáciám na vnútroštátnej a regionálnej úrovni za prípady porušovania pravidiel o ochrane osobných údajov, ktoré využívajú na úmyselné ovplyvňovanie volieb do Európskeho parlamentu alebo v snahe o ich ovplyvnenie.

Kybernetická bezpečnosť volieb do Európskeho parlamentu

12. Členské štáty by mali prijať vhodné a primerané technické a organizačné opatrenia na riadenie rizík súvisiacich s bezpečnosťou sietí a informačných systémov používaných pri organizácii volieb do Európskeho parlamentu.

---

¹⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 1141/2014 z 22. októbra 2014 o štatúte a financovaní európskych politických strán a európskych politických nadácií (Ú. v. EÚ L 317, 4.11.2014, s. 1 – 27).

13. So zreteľom na špecifickosť volieb do Európskeho parlamentu by členské štáty mali v jednotlivých fázach volebného procesu používať prehľad, ktorý vypracovala skupina pre spoluprácu zriadená smernicou (EÚ) 2016/1148.
14. Pri organizácii volieb do Európskeho parlamentu by členské štáty mali prijať osobitné technické opatrenia na zabezpečenie dostupnosti, autenticity, dôvernosti a integrity volebných služieb opierajúcich sa o sieť a informačné systémy. V záujme zabezpečenia bezproblémového priebehu každej fázy volieb by členské štáty mali zodpovedajúcim spôsobom chrániť siete a systémy používané na registráciu zoznamov voličov a kandidátov, odovzdávanie, spracúvanie a sčítavanie hlasov, uverejňovanie výsledkov volieb a ich oznamovanie širšej verejnosti.
15. Európske a vnútroštátne politické strany, nadácie a organizácie činné v kampani by mali zaviesť osobitné a vhodné opatrenia na zabránenie kybernetickým incidentom a na vlastnú ochranu pred kybernetickými útokmi.
16. Členské štáty by mali vykonávať komplexné posúdenie rizík spojených s voľbami do Európskeho parlamentu s cieľom identifikovať možné kybernetické incidenty, ktoré by mohli ovplyvniť integritu volebného procesu. Členské štáty by mali zaviesť potrebné postupy na predchádzanie kybernetických útokom, ich odhaľovanie a riadenie a reagovanie na ne, zamerané na minimalizovanie ich vplyvu, a zaručiť pohotovú výmenu informácií na všetkých príslušných úrovniach, od technickej cez prevádzkovú až po politickú. Mali by pri tom zabezpečiť, aby vnútroštátne orgány príslušné pre záležitosti súvisiace s voľbami mali zodpovedajúce zdroje vrátane technického vybavenia a vyškolených pracovníkov na riešenie takýchto incidentov a v súlade s bodom 1 úzko spolupracovali s vnútroštátnymi príslušnými orgánmi pre bezpečnosť sietí a informačných systémov určenými v súlade s článkom 8 smernice (EÚ) 2016/1148.
17. V prípade kybernetického incidentu zahŕňajúceho útoky na informačné systémy, ktoré sú zacielené na volebný proces, by členské štáty mali zvážiť primeranú trestnoprávnu reakciu na základe smernice 2013/40/EÚ o útokoch na informačné systémy. Členské štáty by mali zabezpečiť úzku spoluprácu medzi príslušnými vnútroštátnymi orgánmi, orgánmi zodpovednými za kybernetickú bezpečnosť a orgánmi presadzovania práva, ako sa stanovuje v smernici (EÚ) 2016/1148 a v súlade s bodom 1, ktorú bude v prípade potreby na európskej úrovni koordinovať Europol.
18. Členské štáty by mali vziať na vedomie ohrozenie volebných procesov hybridnými hrozbami a mali by zvážiť primeranú reakciu proti nepriateľským činnostiam vrátane opatrení, ktorými sa zaoberá spoločné oznámenie vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku a Komisie o zvyšovaní odolnosti a posilnení spôsobilosti riešiť hybridné hrozby z 13. júna 2018.

Činnosti na zvyšovanie informovanosti

19. Členské štáty by mali spolupracovať s tretími stranami vrátane médií, online platforiem a poskytovateľov informačných technológií pri činnostiach na zvyšovanie informovanosti zameraných na posilňovanie transparentnosti volieb a budovanie dôvery vo volebné procesy.

Toto odporúčanie je určené členským štátom a európskym a vnútroštátnym politickým stranám, nadáciám a organizáciám činným v kampani. Členské štáty sa nabádajú, aby

uplatňovali zásady tohto odporúčania aj na iné voľby a referendá, ktoré organizujú na vnútroštátnej úrovni.

V Bruseli 12. 9. 2018

*Za Komisiu
Věra JOUROVÁ
členka Komisie*

OVERENÁ KÓPIA ORIGINALU
Za generálneho tajomníka

Jordi AYET PUIGARNAU
Riaditeľ kancelárie
EURÓPSKA KOMISIA